

Les publicacions, una eina per a la divulgació

MÉS D'UN SEGLE I MIG DE PREMSA, REVISTES I BUTLLETINS

Francesc Ballester

L'any 1985 es va dur a terme a la nostra vila l'exposició, organitzada per l'Arxiu Històric Local i el Centre de Normalització Lingüística. El redactat d'aquestes línies ha estat possible gràcies al material i a les aportacions d'aquella exposició així com als estudis fets en diferents moments per Rafael Núñez Ruiz, Joan-Anton Carbonell Porro i Laura Vivó Mestres actualitzant-los, en algun cas, i complementant-los des del punt on acaba la seva recerca, la qual cosa ens ha permès recollir -si més no intentar-ho- quina ha estat l'evolució de la premsa, de les revistes i dels butlletins publicats a Molins de Rei des dels inicis fins a l'actualitat.

Hem pogut constatar que, des dels orígens de la nostra premsa, hi ha hagut a la vila gran quantitat de publicacions amb una important varietat temàtica. La història de la premsa local ha anat lligada, sobretot fins a l'acabament de la Guerra Civil, a les etapes polítiques i als moviments culturals de Catalunya. Des de la Guerra Civil, a més de la publicació, hi ha hagut a la vila força més edició de revistes i butlletins els quals han tingut, amb alguna excepció, poca solidesa periodística i una curta durada.

El segle XIX: els orígens de la premsa

La primera publicació de la qual trobem dades a Molins de Rei és *La Verdad* (1843). S'edita tres dies a la setmana i s'imprimeix en castellà. S'autodefineix com a "diari independent d'informació nacional i interna-

cional" i té una forta tendència liberal i anticarlina.

FOTO LA VERDAD

L'orientació de la premsa local de finals del segle XIX -i, probablement, fins el 1914- ve marcada per la configuració del catalanisme polític a l'entorn de les Bases de Manresa (1892) i de la *La Veu de Catalunya* (1899), portaveu de la Lliga Regionalista.

L'any 1896 apareix a Molins de Rei el setmanari *El Eco del Llobregat*. És una publicació independent, amb informació local de temàtica agrícola i que es considera com "defensor dels interessos morals i materials de la comarca". És un setmanari bilingüe que es publica entre el mes d'octubre de 1896 i el mes de maig de 1897.

És probable que al voltant del mes de febrer de 1897 sorgeixi a la nostra vila el setmanari de filiació republicana *El Llobregat Federal*. Publicat en castellà, amb un contingut que és, bàsicament, de política local i general i amb alguns articles, transcrits de revistes de Barcelona.

Des de l'inici del segle XX fins a la Dictadura de Primo de Rivera

El mes d'abril de 1901, els partidaris del Partit Federal editen en castellà un nou diari, *El Filtro*, que se subtitula diari autonomista amb el doble objectiu d'ajudar a propagar el federalisme i rebre de les queixes dels treballadors de la ribera del Llobregat.

Les publicacions, una eina per a la divulgació

Des del mes d'agost de 1906 fins al mes de juny de 1908 es publica a la nostra població la revista *Enllà*. Es tracta d'una revista literària editada en català, de vessant nacionalista i amb una periodicitat quinzenal. Els editors són simpatitzants de l'Associació Catalanista que esdevé, posteriorment, Centre Catalanista (1907) i d'Unió Catalanista, en general.

El 25 de setembre de 1913 apareix *Festa*, un periòdic literari de publicació quinzenal, redactat en català i els editors són simpatitzants catalanistes. El seu interès rau en què introdueix per primera vegada en una publicació de la vila una empremta eminentment cultural, influïda per la figura d'Àngel Guimerà. El contingut és, principalment, de crítica literària, contes, poesia i articles d'opinió sobre temes culturals catalans, així com una breu miscel·lània de la vida local. Arriba a publicar-se fins al mes de setembre de 1916.

Abans d'arribar als anys vint, hi trobem un periòdic quinzenal, editat per catalanistes locals, es tracta d'*Esclat Català*. És una publicació que sorgeix entre els mesos d'agost i setembre de 1914. Els temes principals que s'hi tracten són els de política local i comarcal. Cal esmentar, també, una *Guia de Molins de Rey / Guidaiole tra de Molins de Rei*, de periodicitat desconeguda -només se'n coneix l'exemplar del 19 de setembre de 1914- publicada en castellà i esperanto i editada pel Grup Esperantista de la Joventut Catòlica.

Una altra publicació de finals de la dècada

- tot i que no hem pogut trobar-ne cap exemplar- és *Penya 120 H.P.* Probablement aparèixer l'any 1919, publicada en català, amb una periodicitat mensual i podria haver estat editada pel Grup d'Amics del Bar La Lluna. El temes principals devien ser els humorístics.¹

De la davallada periodística durant la dictadura fins a l'inici de la II República

Els anys vint signifiquen, amb la Dictadura de Primo de Rivera, una gran davallada periodística a Catalunya que, evidentment, també repercuteix a la premsa local. Al voltant de les festes de Nadal de 1920 i fins l'any 1921, en un moment de gran conflictivitat social i política a Barcelona, apareix *Àmfora*, un butlletí dels Pomells de Joventut, editat per la Joventut Catòlica. La seva periodicitat és mensual, escrit en català i amb col·laboracions com la del poeta Mateu Janés. La temàtica ser, principalment, la propaganda de les activitats dels diferents Pomells organitzats a Catalunya. La importància d'aquesta publicació rau en el fet que obre un ampli ventall de butlletins publicats per entitats de la vila.

La creació del Foment provoca l'aparició d'una publicació pròpia però de la qual només veu llum, possiblement, un únic exemplar el 27 de març de 1921. Es tracta del butlletí *Foment Agrícola, Industrial i Comercial* que en aquest primer número anunciava la construcció d'un gran edifici en el Passeig Larroca. Vuit anys més tard, l'any 1929, un cop s'ha produït la caiguda de la Dictadura, el Foment edita la publicació que li servirà de portaveu: *Camins*. Té una periodicitat mensual, escrita en català i que és present a la nostra vila fins l'any 1932.

Entre els darrers anys de la Monarquia i els primers anys de la República la premsa local no va aportar

Les publicacions,
 una eina per a la divulgació

cap canvi a les pautes ideològiques que s'havien mantingut durant la dècada. Va aparèixer *Germanor* (1929-1931), una revista cultural il·lustrada de tendència republicana, escrita en català, de periodicitat quinzenal i editada pels socis de la Federació Obrera i per J. Casas.

Els anys de la II República i la Guerra Civil

El període històric comprès entre la República i la Guerra Civil es caracteritza per una nova premsa política partidista però que no mostra una gran solidesa periodística. L'any 1931 apareix, en català, *Vida Social*. S'autodefineix com a "un periòdic local obrerista, de Literatura, Política i Sociologia" i explicita que està adherit a la Unió Socialista de Catalunya (USC). Tant la revista *Germanor* com *Vida Social* són els únics intents coneguts de la Federació Obrera de disposar d'un òrgan d'expressió escrit entre 1915 i 1936.

D'una tendència ben diferent és la publicació *Abrandament*, que va aparèixer l'any 1935 com a portaveu d'Acció Catòlica i com a clara resposta política al laïcisme imperant. Se subtitula Grup 227 de F. de J. C. de Catalunya. Es publica mensual-

ment en català i amb una temàtica bàsicament religiosa.

Espartacus, aparegut l'any 1936, és una publicació de tendència política d'esquerres. Es tracta del butlletí editat en castellà pel Consell Local de Defensa i Economia, que té un clar predomini de militants de la CNT-FAI. Es tracta d'una publicació setmanal que s'edita entre els mesos de setembre i octubre de 1936.

En plena Guerra Civil, i a prop de l'acabament de la guerra, es publica un butlletí en català, *Estudi*, el qual va aparèixer el mes de març de 1938 com a "intent" -objectiu si més no curiós- de *Butlletí d'Estudi d'Art Dramàtica* (relacionat amb el Foment) i que va preconitzar el redreçament teatral local. Va tenir una periodicitat mensual, fins el mes de setembre de 1938.

La postguerra: un llarg camí fins a mitjans dels anys cinquanta

Acabada la Guerra Civil s'inicia un llarg període que, periodísticament, es podria qualificar d'erm en publicacions que no siguin la premsa pròpia del franquisme, amb l'anomenada premsa del "Movimiento" -de caràcter espanyolista i escrita en castellà-, i les publicacions marcadament religioses, aconsegueixen tenir-hi cabuda alguns butlletins d'entitats locals.

És en aquest context que apareix publicat el butlletí *Acción Católica*, que editat en castellà per Acció Catòlica de la Joventut Catòlica. Es publica entre els mesos de desembre de 1939 i desembre de 1943, amb una temàtica bàsicament religiosa.

Depenent de la Delegación de Prensa y Propaganda del Movimiento sorgeix, l'any 1942, *Lucha*, butlletí publicat en castellà pel Frente de Juventudes, de periodicitat mensual i que podem trobar fins al 1943. Neix com a "gratitud als primers màrtirs

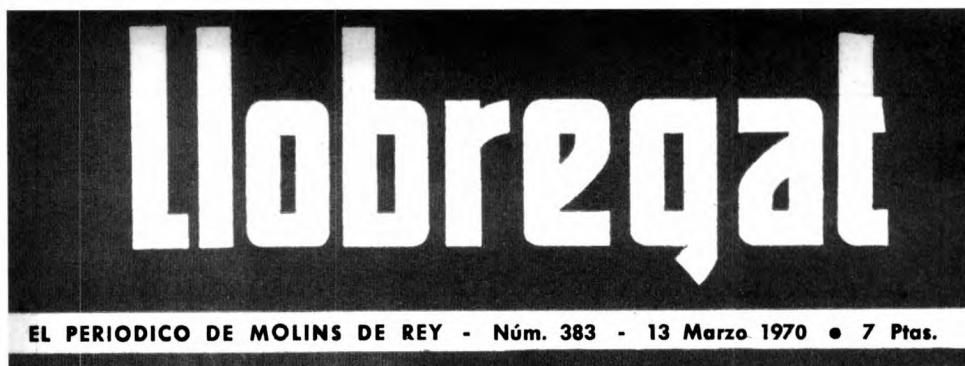
Les publicacions, una eina per a la divulgació

de la Independència" i "per general orientació de tots els camarades, en els diferents aspectes de cada dia".

El dia 16 de maig de 1947 trobem el primer exemplar de *Llobregat*, un periòdic editat per la Delegación de Prensa y Propaganda. Es tracta d'un mitjà de comunicació amb periodicitat quinzenal que comença amb la voluntat de ser un periòdic d'informació local que creiem ve a omplir un buit que es feia sentir a Molins de Rei. Publicat en castellà, tracta principalment temes d'informació local. El dijous dia 8 de setembre de 1949 s'edita la publicació amb el subtítol de Periódico semanal editado por la Delegación de Prensa y Propaganda. El règim franquista exerceix un control sobre tot el que es publica i, per això, no és d'estranyar que l'any 1950 els exemplars apareguin amb la divisa: "visado por la censura". A partir d'abril de 1951 la periodicitat és mensual i passa a subtitular-se: Portavoz de la Vida Local. Aquest mateix mes, el dimecres dia 28 d'agost, es publica *Discóbolo*, un suplement setmanal esportiu i d'espectacles que també incorpora informació de la programació de la ràdio. Cada cop són més importants els problemes econòmics pels quals passa el diari, però, malgrat això, arriba a finalitzar tota una etapa el mes de desembre de 1952: *El Llobregat* tanca fins el mes de desembre de 1955. Reapareix amb el subtítol: Periódico de Información Local. Segueix sent editat per la Delegación Local de Prensa y Propaganda de FET y de las JONS. Es publica en castellà i amb una periodicitat men-

sual. El contingut esta en la línia seguida al llarg de tot aquest temps. El mes de desembre de 1957 passa a subtitular-se: *El Periódico de Molins de Rey*. No hem arribat als anys 60 i això encara es nota en una publicació que es troba limitada, quant a obertura, per la pròpia institució que l'edita.

Podrem afirmar que no es produiran més canvis fins a principis de l'any 1962. Mereix ser esmentat, de manera especial, l'exemplar del dia 13 d'octubre de 1962, ja que s'hi dona la notícia de la visita del General Franco -2 d'octubre de 1962- a la nostra població amb motiu de la tràgica riuada. Fins l'any 1967 ens interessa assenyalar el nou subtítol: Una publicación de la red catalana de prensa editada por la Jefatura Local del Movimiento. L'any 1969 portarà per subtítol de *El periódico de Molins de Rey y Comarca*, ja que introdueix notícies de poblacions veïnes, però això no tindrà gaire continuïtat. La periodicitat és quinzenal i s'edita en castellà. Amb l'inici dels anys setanta es produeixen alguns canvis. Passa a ser *El Periódico de Molins de Rey*, editat per la Red Catalana de Prensa. La periodicitat és mensual. És a partir de l'any 1970 quan hi comence a aparèixer algunes seccions o articles en català. El desembre de 1971 es publica un fet important per a la població: l'enfonsament del Pont de Molins de Rei. El maig de 1972 s'edita un exemplar extraordinari per commemorar les noces de plata de la publicació (1947-1972). Si bé durant l'any 1973 encara es publiquem exemplars

Les publicacions, una eina per a la divulgació

de manera regular que serveixen per donar suport a la figura del general Franco en els darrers anys del franquisme aquest és l'inici del seu final. El desembre d'aquell any ja es va publicar de manera bimensual i amb força irregularitats d'edició a causa dels problemes econòmics. El desembre de 1975, i entre altres notícies de portada, s'informa de la mort del dictador. Passen quatre mesos d'incertesa amb l'aparença que amb la mort del màxim representant del franquisme també ha de desaparèixer el *Llobregat*. De fet, no és així. L'abril de 1976 es fa públic un nou exemplar on es destaca l'audiència que donen els Reis d'Espanya als alcaldes de la comarca. El no-vembre de 1976 es publica en bilingüe el darrer exemplar.

Publicat amb motiu del IX. Aniversari de l'alliberament de la vila, d'especial celebració i rellevància en la iconografia del règim dictatorial del General Franco, apareix *Acción Juvenil*. Es tracta d'un únic exemplar, del 25 de gener de 1948, editat pels majors d'edat procedents de les centúries de les Falanges Juveniles de Franco.

El mes de novembre de 1952 va sorgir el butlletí *Associació Pessebristes*, editat per la Delegació Local de l'Associació de Pessebristes de Barcelona. És el primer butlletí publicat en català des de la revista *Estudi* (1938). L'any 1955 s'edita un exemplar extraordinari de la I Exposició Col·lectiva de Pessebres que es va fer sota el Mercat. Aquesta publicació es present a la vila fins el mes de desembre de 1960.

Una publicació en castellà, impregnada d'un cert caràcter religiós, és *Juventud Católica*, el butlletí informatiu de l'entitat. El primer exemplar apareix el mes de maig de 1953 i es publica, irregularment, fins el mes de juny de 1958. En una segona etapa (1983-84) es publiquen quatre butlletins trimestrals, en català, per informar de les activitats de l'entitat.

Allunyat de les tendències polítiques i/o religioses de les publicacions dels anys cinquanta sorgeix, el mes d'abril de 1955, el *Boletín del Club Fotográfico*. Una publicació mensual -força irregular-, en castellà, editada pel Club Fotogràfic. L'any 1979 s'edita de nou el butlletí per donar informació als associats. Durant la Fira de 1980 van publicar un butlletí especial per informar del VI Concurs Nacional de Fotografia i I Trofeu La Mola.

Amb l'objectiu de continuar amb la tasca encetada per la revista *Camins*, el mes de març de 1956 es publica, en castellà, el primer exemplar de *Fomento Cultural y Artístico* que serà el butlletí portaveu de l'entitat. La periodicitat es mensual -tot i que tindrà força variacions- i s'edita fins el mes de juny de 1960. La temàtica principal és la de donar informació general de l'entitat i d'alguns aspectes de la vida local.

A finals de la dècada dels cinquanta sorgeixen dues publicacions d'origen força divers. Una d'elles, *El Bote* (1957), localitzat a l'empresa Gempel, una fàbrica de conserves de confitura que situada a l'avinguda de Barcelona. L'altra, es tracta del butlletí *Gres* (1958), editat pel Grupo Escolar de Niños. És una publicació fidel al franquisme, editada en castellà i que té un doble objectiu: semblar la inquietud pels problemes docents i traçar la petita història del primer centre docent (l'escola Alfons XIII).

La dècada dels seixanta

El mes de gener de 1957 va començar a editar-se un butlletí de periodicitat mensual, bilingüe, imprès en una multicopista manual de la Parròquia i amb la capçalera de *Llaç d'Unió*. Es tracta d'un butlletí creat per iniciativa del vicari de la Parròquia, Mn. Manuel García, amb la col·laboració d'un grup de joves de l'Acció Catòlica. El gener de 1960

hi ha un augment del format de la publicació, però la temàtica no experimenta grans canvis, probablement perquè la revista està massa propera a les preocupacions religioses i poc oberta a la societat i als problemes que l'envolten. La secció històrica de Joan Tort, "De la Vila Vella", és una de les que més temps dura a la revista (febrer 1960-abril 1967 i març 1974). Al gener-febrer de 1963 passa de ser un butlletí de la parròquia a ser la *Revista parroquial de Molins de Rei*. La segona meitat dels anys seixanta permeten una obertura de la revista, tot i que lenta, introduint altres temes relacionats amb la població o de personatges del país. El setembre de 1968 edita un llibret, que redacta i patrocina J. Tort, sobre un treball que titula "El Castell Ciuró, notes històriques" amb motiu del 6è. centenari de la seva construcció. El mes de gener de 1969, la revista es publica bimensualment mantenint el mateix format.

llaç d'unió

MOLINS DE REI

GENER 1980 · NUMERO 189-190 · 50 PESSETES

El novembre de 1971 es rep una amonestació per part del Ministerio de Información y Turismo per haver-hi inserit textos que s'aparten de l'objectiu inscrit en el registre i se l'amenaça amb possibles sancions. L'any 1972 comença un període de crisi que es manifesta amb la seva aparició irregular fins a l'exemplar que cobreix el període comprès entre juny de 1973 i març de 1974. L'any 1976 es produeix la represa de la revista. *Llaç d'unió* intentarà ser la revista independent de la vila amb el suport jurídic de la *Parròquia*. S'adopta un nou format i es publica en català. Des del mes d'octubre de 1976 fins al mes de desembre de 1978 es du a terme l'experiència de

compartir notícies i articles amb la vila de Cervelló. La revista va reculli en un exemplar extraordinari els resultats de les eleccions de l'abril de 1979, tot i que la iniciativa potser no assoleix la resposta i el resultat que s'espera. Per la Fira de l'any 1980, presenta a Molins de Rei l'exposició itinerant "Premsa Catalana", muntada per Òmnium Cultural, Xarxa Cultural i La Caixa. El gener de 1981, *Llaç d'unió* s'adhereix a la campanya "Per la ràdio i la televisió catalanes", però la recollida de signatures de suport té una resposta escassa a la població. El mateix any també s'adhereix a la campanya per a la "Defensa de la llengua, la cultura i la nació catalana". El gener de 1982 la revista celebra el seu 25è. aniversari. El mes de gener de 1988 abandona una capçalera històrica per aparèixer com *El Llaç*, una "revista independent d'informació i opinió", que és editada posteriorment per Fòrum XXI amb un nou disseny -l'actual- i amb un nou format, que va sorgint periòdicament fins el darrer número consultat (Any 41 -núm. 315-juliol-agost 1997). El contingut de la revista, des de la seva represa l'any 1976, es fa ressò de la vida social i política de Molins de Rei i del país. Darrerament, també dona informació de la població veïna del Papiol.

La importància de l'empresa tèxtil Samarach, SA genera una gran activitat social a Molins de Rei. L'1 de juliol de 1958 es publica *Ecos de Samarach*. Més que un butlletí, es tracta d'una revista bilingüe que sorgeix amb l'objectiu de ser portaveu d'aquesta activitat interna: seccions de l'empresa, informació de les activitats del Club, etc... Apareix trimestralment, i de manera regular, entre el juliol de 1958 i el gener de 1967.

Entre 1960 i 1962, els molinenques i les molinenques es troben amb una guia de dimensions molt reduïdes obsequi de la Impremta Comercial, de les empreses que s'anuncien en la guia i de Ràdio Joventut de Molins

Les publicacions, una eina per a la divulgació

de Rei i que es titula: *Guia de Alcance*. És un setmanari gratuït, en castellà, que incorporava el programa, les activitats i els esdeveniments que es fan a la població durant la setmana.

Per altra banda, des del mes de desembre de 1966 fins al mes de juny de 1970, el Moviment Escolta J. Vicens Vives publica *L'Esquella*, una circular -amb unes característiques més pròpies de butlletí o de revista- que pretén ser portaveu de les activitats del Moviment. El mes d'octubre de 1984 s'edita un número extraordinari en català amb motiu dels 25 anys de l'Agrupament, però no té continuïtat.

La represa política: els anys posteriors a la mort de Franco

La dècada dels setanta, sobretot a partir de la mort del general Franco, es caracteritza per l'aparició de força butlletins de caire més polític. Ens trobem, de ple, en els anys cabdals de la lluita per les llibertats, per la recuperació de la democràcia i per la reivindicació de la nostra llengua i de la nostra cultura com a país. El mes de juny de 1976, dintre del context de reivindicació que hi ha a tot Catalunya per la recuperació de la llengua i la cultura catalana, sorgeix a la nostra vila el butlletí *Congrés de Cultura Catalana*, del Grup Local del Congrès de Cultura Catalana i editat en bilingüe pel Secretariat del Congrès.

La legalització dels partits polítics i el retorn al camí de la democràcia permet que aparegui, el mes de gener de 1977, el document de constitució de l'*Assemblea Democràtica de Molins de Rei* com a butlletí portaveu de la mateixa assemblea. El 6 d'octubre del mateix any, dintre d'una gran activitat política, sorgeix el *Comunicat de la Comissió de Forces Polítiques -PSUC, PSC, CDC, ERC, EDC-* un butlletí editat per la comissió, en bilingüe, amb l'objectiu "del control i fiscalització de l'Ajuntament

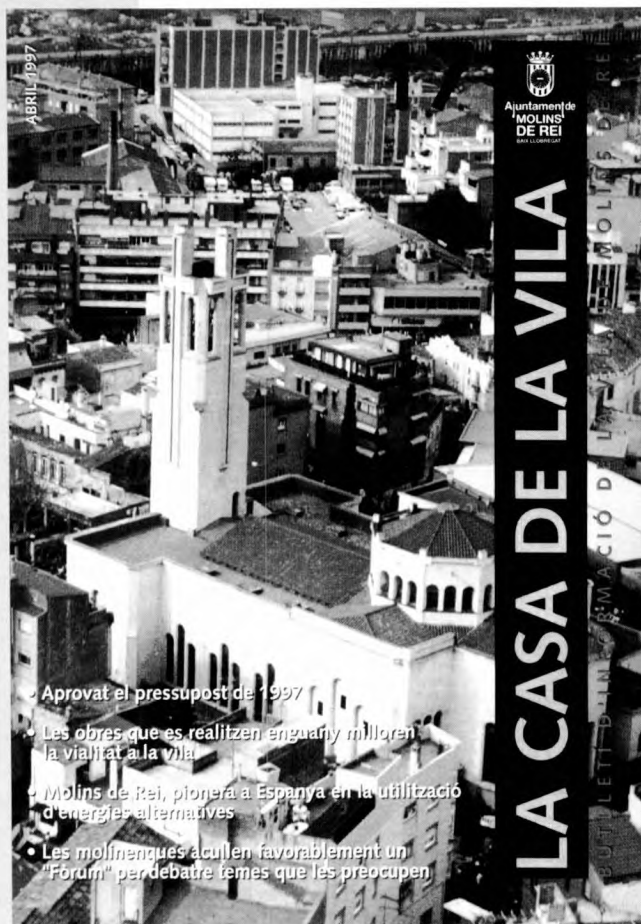
per evitar el perill que hi havia des de les eleccions del 15 de juny". Amb l'arribada de la democràcia es reactiven també, amb major o menor intensitat, les entitats locals. El Grup de Cinema Amateur publica en català, el mes d'octubre de 1976, el primer exemplar del seu butlletí: *Grup de Cinema Amateur*. S'edita fins l'any 1985 amb força irregularitat.

En la construcció de la vila ha tingut gran importància el moviment que ha existit a les barriades. Els mesos d'abril-maig de 1976, surt publicat *El Barrio*, un full informatiu escrit en castellà que té com a objectiu principal "aconseguir una comunicació entre tots els socis i tots els veïns del barri per iniciar un diàleg". La primera etapa acaba el mes de març de 1977 però retorna el mes de maig de 1984, publicat també en castellà amb el nom: *Asociación de Vecinos barriada del Ángel*. L'AV de la Barriada del Canal publica, el mes de setembre de 1977, *Nuestro Boletín*, editat en castellà i amb una periodicitat irregular. A més dels butlletins es fan edicions especials sobre els actes de les *Setmanes culturals* organitzades per la barriada. Reapareix l'any 1984 sota el títol de *120 Segundos*. El mes d'agost de 1984 adopta el nom de *El Boletín*, fins a l'any 1990.

L'Església Parroquial va publicar a partir de desembre de 1977 el *Full Informatiu* de les comunitats cristianes de Molins de Rei, El Papiol i Castellbisbal. La seva periodicitat és mensual i en català. L'objectiu de la publicació és el "d'anar recollint totes aquelles experiències que van donant la vitalitat a les nostres comunitats cristianes... un full que reflexioni sobre els esdeveniments de la vida social i ens interpel·li personalment i comunitàriament". Després de dos mesos d'absència retorna el mes de setembre de 1991 amb un canvi de capçalera i amb el subtítol: "*Sector Pastoral de Molins de Rei, El Papiol i Castellbisbal*". Paral·lelament al

núm. 0 d'un *Butlletí d'Informació Municipal*, en català i amb l'objectiu "d'assabentar tota la vila de les tasques que s'estan realitzant a nivell general i de les diferents conselleries". Aquest butlletí és el punt de partida del que serà, més tard, *La Casa de la Vila* com a butlletí d'informació municipal. El primer exemplar apareix el mes de setembre de 1979, en bilingüe. El butlletí de l'Ajuntament s'ha caracteritzat, al llarg de tots aquests anys, per tenir una periodicitat força variable, així com pels canvis influenciats, probablement, pels diferents consistoris que hi ha hagut i, en concret, els que s'han produït en la Regidoria de Comunicació i Relacions encarregada de l'edició. Es tanca una primera etapa l'any 1982. Es produeix un parèntesi important en la publicació fins que s'obre una nova etapa el mes de setembre de 1986. Amb la represa es publica en català, amb una periodicitat mensual i amb una temàtica similar a la desenvolupada anterior-

ment. El setembre de 1988 apareix una nova edició amb l'objectiu "que aquest butlletí municipal sigui un mitjà regular de comunicació entre vilatans i aquells qui hem pres el compromís d'administrar la vila". És una publicació mensual, en català i sense variar el seu contingut tradicional. Es produeix, de nou, un salt temporal important fins el mes de gener de 1990 quan se'n reprèn l'edició des de l'Àrea de Premsa i Comunicació. Surten a la llum diferents números fins el mes d'abril de 1991, publicats tots en català. Amb el canvi de consistori s'inicia una nova etapa amb un nou exemplar -número 1- publicat el mes de desembre de 1991. L'objectiu, aquest cop, és "que sigui el veritable portaveu de tot l'ajuntament...on tot els regidors i regidores us expliquin les tasques que han dut a terme". Es publica en català i torna a tenir una aparició força irregular. El darrer número consultat és del mes de juliol de 1997.

Els partits polítics i els seus butlletins d'opinió

Durant la dècada dels vuitanta, els diferents partits polítics de Molins de Rei inicien la publicació dels seus butlletins, els quals han estat portaveus de les seves idees i posicionaments respecte a diferents temes o problemes de la vila.

El gener de 1981 surt publicat *L'Opinió*, portaveu del Partit dels Socialistes de Catalunya PSC-PSOE. Es tracta d'un butlletí amb una periodicitat bimensual -que no sempre s'aconsegueix- i amb l'objectiu que sigui "un instrument d'informació viu, veraç i eficient...". Posteriorment, s'arriba a subtitular "*Full Informatiu dels Socialistes de Molins de Rei*", el mes de desembre de 1992: se subtitula "*Revista d'Informació i debat de Molins de Rei*". Aquest butlletí se segueix publicant actualment. Paral·lelament a *L'Opinió*, el Grup Socialista va editar un "Full

Les publicacions, una eina per a la divulgació

d'informació i opinió": *Informatiu Municipal*. Va tenir una periodicitat força variable i es va publicar entre el mes de febrer de 1992 i el mes de desembre de 1993.

Els orígens de butlletins de filiació nacionalista d'esquerres, després de la dictadura, el trobem a *Debat* (1982). L'any 1984 ERC va publicar *La Palestra*, un butlletí en català de periodicitat variable. Es produeix un buit important en l'edició de publicacions fins l'any 1994, en què s'editen un parell de fulls informatius. El mes de febrer de 1995 apareix el butlletí *A Quatre Vents* que, de manera irregular, s'ha anat publicant fins a l'actualitat.

El febrer de 1988 surt publicat el número 0 de *El Grill*, editat per Esquerra Nacionalista de Molins de Rei amb la idea "d'oferir un informatiu, breu i concret, de l'activitat puntual i general del grup municipal d'ERC i la recentment constituïda, Esquerra Nacionalista de Molins de Rei". Publicat en català amb una periodicitat bimensual. El mes de setembre de 1991, i després de mig any d'absència, apareix com a "Revista independentista que Not fa mal a la vista" -a cada exemplar se li canvia el rodolí- fins el mes d'abril de 1995. Cal assenyalar que també es fan edicions especials en clau d'humor, cada 28 de desembre, coincidint amb el dia dels Innocents. El *El Grill* fa una edició especial per la Festa Major de 1991 amb la publicació de "*La Cargolada*: El somni d'una altra nit d'estiu". De la mateixa manera, editen un llibret sobre "Les Bases de Manresa" (1892-1992), amb motiu del

seu centenari. El mes de setembre de 1991 i fins el mes de maig de 1993, els Nacionalistes d'Esquerra editen tres exemplars del butlletí *Documents*.

El mes juny de 1983 es publica el primer butlletí informatiu de CDC anomenat: *Convergència*. El seu objectiu és "el de transmetre una informació de les activitats de CDC i a més, també, de la política general i, sobretot, municipal". S'edita en català, amb la voluntat de tenir una periodicitat mensual. El butlletí viu una primera etapa fins el mes de maig de 1985. Amb l'edició dels mesos de juny-juliol passa a denominar-se: *Parlem de Convergència*. A partir del mes de març de 1988 el butlletí canvia de nou de nom anomenant-se: *Parlem*. Té continuïtat fins el mes de juliol de 1990. A partir del mes de juliol el butlletí es diu: *Parlem-ne*. El darrer exemplar consultat és del mes de juliol de 1997.

El mes de març de 1984 el PSUC treu a la llum l'exemplar número 0 del butlletí *El PSUC Informa*, publicat en bilingüe i amb el propòsit de "procurar veure temes eminentment locals relatius a la vida del partit i al treball dels nostres militants a la vila". Després d'aquest inici apareix el mes de desembre de 1987 l'exemplar número 0 de la publicació *El Pont*, la revista portaveu d'Iniciativa Molins de Rei. S'edita en català, amb la voluntat que sigui una revista trimestral i amb l'objectiu "d'omplir un buit d'informació d'una manera neutra, imparcial i objectiva". En un exemplar de l'any 1990 destaca la incorporació d'un full que

Les publicacions, una eina per a la divulgació

s'encapçala amb el títol: "Molins de Rei vol la Pau al Golf Pèrsic", signat per la Mesa Cívica per la Pau. El mes de desembre de 1991 se'n publica el darrer exemplar. Paral·lelament als exemplars publicats de *El Pont*, s'editen tres exemplars del *Full Informatiu d'Iniciativa i Esquerra per Molins de Rei*, entre el 8 d'abril de 1991 i el mes de gener de 1993.

Miscel·lània de revistes i butlletins

Des de principis dels anys vuitanta hem pogut veure com han anat apareixent gran quantitat de revistes i butlletins de temàtica diversa que s'han caracteritzat -amb alguna excepció- per la poca solidesa periodística, així com per la seva curta presència a la vila.

Un exemple de varietat temàtica es posa de manifest en *Kábalá*. Es una revista mensual, publicada en castellà i que s'edita entre els mesos de desembre de 1979 i d'abril de 1980. Editada per la seu local del Centro Ufológico y Parapsicológico Español (CUPE), el seu objectiu és "divulgar i donar a conèixer els misteris que ens envolten".

Des de 1919, amb la revista *Penya 120 H.P.*, no ha aparegut cap més revista de tipus humorístic a la vila. El mes de gener de 1980, i fins el mes de juny de 1981, apareix *El Crit Ofegat*. Es tracta d'una publicació humorística independent -és una carta mensual a un amic que està fent el servei- escrita en català i que en el seu primer exemplar s'autodefineix en el subtítol i en cada exemplar ho farà d'una manera diferent-com "una revista de desinformació local adherida al MAF".

El mes de març de 1980, la Unió de Botiguers va publicar *Bot-Mol*, un butlletí informatiu adreçat, principalment, als associats i als altres comerciants de la vila. Escrit en català i publicat fins l'any 1982. El butlletí pretén donar informació general del

món del comerç local i comarcal així com de les activitats de la Unió de Botiguers.

Una altra entitat, el Centre Excursionista de Molins de Rei (CEM) veu la necessitat de treure a la llum un butlletí que sigui portaveu de les activitats i programes de les diferents seccions. El març-abril de l'any 1981 sorgeix *El Butlletí*, una publicació bimensual, editada en català, que en la seva primera època es publica entre els mesos de març-abril de 1981 i el mes de febrer de 1992. El primer número de la segona època s'edita el mes de setembre de 1992, en català, amb la voluntat de donar-li una empenta qualitativa. El darrer exemplar consultat és el que correspon al trimestre juny-juliol-agost de 1997.

El gener de 1982, el Museu Municipal comença a editar, conjuntament amb l'Associació d'Amics del Museu de Molins de Rei, el *Butlletí d'Informació*. Té una periodicitat trimestral i s'edita en català. El primer exemplar recull l'esperit de la publicació: "...ens anima la intenció d'ajudar a créixer a la nostra vila les afeccions a tot el que és l'essència d'un Museu..." Recull temes d'història relacionats amb la població i la comarca així com les activitats pròpies del Museu. A la tardor de 1983, amb motiu del 30è. aniversari del Museu, hi ha un canvi en la capçalera, i es subtitula "*Museu Municipal de Molins de Rei*". La periodicitat és variable, també el format que canvia sovint. Posteriorment, a partir de l'any 1996 edita *Notícies*, un butlletí en català i que s'ha anat publicant fins a l'estiu de 1997.

Una publicació que encara actualment podem trobar a la vila és *El Tot*. De fet, aquest setmanari bilingüe, gratuït, de guia i publicitat apareix, la setmana del 26 de setembre al 2 d'octubre de 1983, amb el nom: *El Tot Molins*. En la seva presentació s'afirma: "aquesta publicació setmanal de serveis, esplai i publicitat,

Les publicacions, una eina per a la divulgació

l'única pretensió que té és arribar a ser una guia de consulta per a qual-sevol dels afers quotidians que se li presentin". Conté informació sobre TV, l'Ajuntament, esports, telèfons, farmàcies, cinema, anuncis econòmics i la presència d'algun article històric o d'opinió. Es distribueix no només a Molins de Rei sinó també a altres pobles de la comarca. El 16 de gener de 1987 passa a anomenar-se *El Tot* i augmenta la seva distribució a altres tres pobles. Els seus exemplars també poden ser consultats, actualment, per Internet.

L'Escola Esportiva de Molins de Rei publica, l'any 1983, el butlletí *Escola Esportiva Municipal*. És un butlletí "tècnic" editat en català i amb una periodicitat mensual. Es publica fins el mes de maig. La temàtica fa referència a la tècnica de diferents esports, complementada amb un petit noticiari i algun article d'opinió.

El mes de gener de 1984, l'Agrupació Folklòrica de Molins de Rei (L'Agrup), treu a la llum el primer exemplar del butlletí: *Agrupació Folklòrica*. Editat en català i amb una periodicitat força irregular. Reflecteix les activitats que ha dut a terme l'entitat al llarg de tots aquests anys en les seves diferents seccions. Informa de les ballades de sardanes i dels cursos d'aprenentatge, altes i baixes de socis, Festa de la Primavera, Nits de l'Agrup, Dia del Soci, activitats de les diferents seccions, aplecs, etc... Cal dir també que hi ha un exemplar publicat el mes d'abril-maig de 1977 així com un altre del mes de setembre de 1981, editats en català, però que no sabem si han tingut continuïtat.

Amb la represa d'una nova ràdio a Molins de Rei -inexistent des de l'any 1965 en què va desaparèixer Ràdio Joventut de Molins de Rei- l'any 1984 s'edita una revista per tal de commemorar el quart aniversari de l'emissora municipal democràtica: *Ràdio Molins de Rei Informa*. Aquesta revista es publica en català i fa

una síntesi del que han estat els quatre primers anys de la nova època amb el suport d'il·lustracions i fotografies.

Durant l'any 1984, i fins el mes de desembre de 1985, apareix *Virguerries* que, com els seus editors afirmen, es tracta d'un "bodretín" oficial del Club de Còmic Molins. És publicada en castellà, amb una periodicitat bimensual. Els associats són els col·laboradors que aporten els dibuixos i les històries còmiques que s'editen. El mes de febrer de 1986 s'edita un exemplar extraordinari amb motiu del 23-F.

El mes de novembre de 1984 va aparèixer l'exemplar número 0 de la revista *Molins*. En la presentació afirma que pretén ser "un lloc de trobada de tots els molinencs que se senten joves amb ganes de fer coses i opinar". Aquest primer exemplar, que té un format "artesà", està escrit en català i tracta diferents qüestions en clau d'humor. En el mateix exemplar s'informa que només es pot adquirir en dos locals de la vila: Sota el tren i La Peni. L'aparició del primer i únic exemplar abandona un format difícil i s'acomoda en un de més estàndard. Aquest exemplar no ha tingut continuïtat.

Els joves de Molins de Rei han fet diferents intents de publicació periòdica. Una d'aquestes publicacions, iniciada l'any 1984, és *Asociación de Jóvenes contra el Paro*. És un butlletí de la mateixa associació, editat en castellà i que desenvolupa temes relacionats amb les seves activitats, així com tasques de sensibilització sobre el problema de l'atur o aspectes com la problemàtica de les drogues. Es complementa amb una borsa de treball. El novembre de 1985 van treure a la llum *Molins Jove*, editat en bilingüe i que agrupava diferents grups de joves locals. Editat pels Grups Promotors de Joves, preten que *Molins Jove* sigui un instrument útil per donar a conèixer els diferents projectes juvenils que

hi ha en aquests moments a Molins de Rei i a altres indrets dels nostre país i de l'estranger. La seva edició coincideix amb la celebració de la II Setmana de la Joventut. Continuen els intents i, així, des del Casal de Joves de la nostra població s'edita la revista *Molins em Mata* que es publica des del mes de febrer de 1986 fins al mes d'abril de 1987. S'autodefineix com una revista "oberta, lliure i independent". Es publica en català i amb una periodicitat bimensual. Es tracta d'una revista juvenil que "intenta reflectir totes aquelles inquietuds -dels joves- d'una manera oberta, lliure i independent... i que sigui vehicle cultural entre la gent jove, a través de concursos, exposicions i tota classe d'actes participatius". En aquesta publicació hi col·laboren membres del Club de Còmic Molins i joves del mateix Casal. Una altra publicació és *El Full Jove*, butlletí portaveu del Casal de Joves de Molins de Rei.

L'exemplar número 0 surt publicat el mes de juny de 1988 amb l'objectiu "d'esdevenir una eina de comunicació i d'informació entre els joves de la nostra vila, i servir de pont entre les entitats culturals i juvenils molinenques i la gent jove". Tot i la voluntat que tingui una aparició mensual s'acosta més a una periodicitat bimensual. S'autodefineix com "independent, obert i plural", editat en català, desenvolupa informació de les activitats juvenils que es fan a la vila. El darrer exemplar consultat és el que correspon als mesos de juliol-agost de 1990. En la seva edició hi col·laboren l'Associació de Joves

Contra l'Atur, el Centre Juvenil Pont de la Cadena i el Centre Juvenil L'Àngel.

Amb l'objectiu de "llegir, jugar, informar-se i divertir-se" naixerà, el gener de 1985, el número 0 de *Punt i Cap*, butlletí del centre de Normalització Lingüística de Ca N'Ametller de Molins de Rei i que s'edita amb el patrocini de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de la vila. En aquest primer exemplar s'afirma que "un cop consolidades les accions institucionals, quan han pogut desaparèixer moviments com el Congrés de Cultura Catalana, quan els nens aprenen l'idioma nacional a les escoles i els adults tenen la possibilitat de perfeccionar el català o aprendre'l com a segona llengua, ara, es quan cal vetllar perquè aquesta màquina proselitista no s'aturi". Es publica en català, i amb una periodicitat força variable, s'edita fins el mes de juny de 1988.

Allunyat d'aquesta temàtica, el Col·lectiu per la Pau, NO a l'OTAN, va editar *El Full*. Només hem trobat informació d'un exemplar que va veure llum el mes de novembre de 1985. Es tracta d'un full en català, on es fa una reflexió sobre el referèndum de l'OTAN, un article i una tira còmica. S'hi fa constar les organitzacions i entitats que donen suport al manifest "*Per la Pau, NO a l'OTAN*" que es reuneixen a la seu d'El Llaç.

Amb l'únic objectiu "que vostè s'ho passi bé" va sorgir, l'any 1987, l'exemplar número 0 de *Bon Dia*. És una revista gratuïta editada per Xauxa Produccions en català i que té seccions de concursos, còmics, relats, curiositats i altres propostes culturals i d'esbarjo. Col·laboren en la revista membres del Club de Còmic.

Durant els anys vuitanta es reactiva a la vila l'afecció pels temes relacionats amb el món del motor. Amb la creació del Grup Motor Molins de Rei -el 1956 ja existia a la vila el

Les publicacions, una eina per a la divulgació

Moto Club Molins de Rei -apareix, el mes de gener del 1989, l'exemplar número 0 del butlletí del grup: *Motor Molins*. L'objectiu principal que pretenen queda definit en la presentació: "aconseguir mantenir un contacte més estret amb els socis i, alhora, informar de les nostres activitats als amics que encara no ho són...". Editat en català i amb una periodicitat variable. L'últim exemplar consultat data de febrer de 1990.

Una altra publicació similar a *El Tot* és el setmanari informatiu gratuït *Nou Molins*. Apareix publicat la setmana del 3 al 9 de juny de 1989, editat per Lucida Publicidad, SA. Afirmen en la seva presentació: "avui neix un nou mitjà informatiu i publicitari... amb la pretensió de formar part activa de la vida diària de tots els ciutadans de Molins". Es tracta d'una publicació "independent, no vinculada ideològicament o políticament a cap tendència o institució i oberta a totes les persones i classes socials". Bilingüe, s'hi pot trobar informació de telèfons d'interès, TV, publicitat, informació de l'Ajuntament, horòscop i algun col·leccionable sobre la comarca. Posteriorment, l'any 1990, passa a denominar-se *Nou Molins de Rei*. És publica fins la setmana del 14 al 20 de desembre de 1991.

A finals de 1991, després d'aparèixer per la Fira d'aquell any una nova entitat, el Centro Regional de Murcia-Agrupación Lorquina, es publica el que havia de ser el butlletí de l'entitat: *Arcada*. Desitja ser el "vinclle entre els associats i el centre". Editat en castellà, fa el propòsit de tenir una periodicitat trimestral. El primer exemplar -sense datar- fa un resum de les activitats fetes per la Fira i per

la Festa Major de 1991. Apareix fins l'any 1993.

El Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (CEPA) edita actualment, en col·laboració amb l'Ajuntament de la vila i amb el suport del Departament de Medi Ambient de la Generalitat, el fullet informatiu *Fet i Dit*.

Es tracta d'un butlletí que s'inicia el mes d'octubre de 1993, publicat en català i amb l'objectiu d'informar i sensibilitzar sobre el projecte de recollida selectiva de deixalles. També informa sobre quins són els avenços que s'estan realitzant després d'haver iniciat la separació de la brossa orgànica des de casa per fer-ne compost. De periodicitat variable, el darrer exemplar consultat i publicat és del mes de juliol de 1997.

Una de les entitats més antigues de la població, la Creu Roja de Molins de Rei, comença a editar, el mes de novembre de 1994, el seu butlletí: *Dia a Dia*. L'objectiu que pretenen l'expliciten en el primer exemplar: "intentarem explicar-vos tot allò que fem, i a la vegada us convidem perquè hi escriviu per tal de dir-nos el que penseu i el que sentiu". S'edita en català i la temàtica es basa en la difusió de les activitats que fa i els serveis que dona l'entitat, complementat amb un breu i divers noticiari. Després d'un llarg parèntesi s'ha començat a publicar en català un nou butlletí: *Creu Roja*. Està adreçat als socis s'hi es desenvolupen temes relacionats amb l'entitat local així com d'altres respecte a l'àmbit d'actuació de la seu. L'últim exemplar consultat és de juny de 1997.

En la línia d'*El Tot* i *Nou Molins de*

fet i dit

FULLETÓ 9
INFORMATIU

FEBRER 1998

Les publicacions, una eina per a la divulgació

Rei apareix un setmanari en català anomenat: *Esplai de Butxaca*. És present a la nostra vila entre els mesos d'abril i juliol de 1994. El seu objectiu és "informar setmanalment d'aquelles activitats i llocs on gaudir del nostre temps lliure". L'edició va a càrrec d'Estudi, Imatge i Publicitat. Dona informació de TV, de cinema, horòscop, anuncis per paraules, agenda, telèfons d'interès i passatemps. Hi destaquen dues seccions: "El racó del Patxi" i "De pel·lícula".

Amb la creació de l'Agrupació de Defensa Forestal Puigmadrona-Olorda (El Papiol-Molins de Rei), s'edita un butlletí informatiu, en català, per posar de manifest els objectius de l'agrupació, sorgint, d'aquesta manera, *ADF*. S'edita un únic exemplar el mes de febrer de 1996, i "perseguiu, per sobre tot, ser una eina més per sensibilitzar la ciutadania de la perillositat que per a les nostres viles comporta un incendi forestal".

Amb motiu de la celebració del 25è. aniversari del C.N.Molins de Rei publica el *Butlletí del Club Natació Molins de Rei*. S'editen dos exemplars en català a partir del mes de febrer de 1996. Presenten el projecte dels nous vestidors i incorporen fotografies de les diferents seccions i serveis del club.

Hem intentat donar una visió al més extensa possible d'aquest segle i mig de premsa, revistes i butlletins publicats a Molins de Rei entre 1843 i 1997. Amb tota la informació hem elaborat un quadre que us adjuntem i que pot servir com a síntesi o com a primera aproximació, com a punt de partida o com a punt d'arribada. Cal deixar constància que hem trobat d'altres publicacions, però que no les hem esmentat per motius que ara no entrarem a valorar. No obstant, pensem que cal relacionar-les per si en posteriors treballs algú les vol incorporar, són les següents: *Noticario Juvenil* (1963), *Autoservicio Laboral Marvis* (1968), *Bolín* (1982), *Guerra de birra en la barra* (1986),

Belles Arts (1984), *La Unitat* (1992), *S.O.M.* (1995), *The New* (1995), *La revista del paciente* (1995), *Boletín normativo fiscal y laboral* (1997), *Páginas Informativas* (5a de 1997). Tampoc hem volgut endinsar-nos en el gran ventall de revistes que des dels centres educatius de la nostra vila s'han publicat i que, a tall de mostra, poden servir d'exemple: *Yunque* i *Roda de Molí* (C. Sant Miquel), *Foc d'Alzina* (CEIP L'Alzina), *De todo un poco* i *Aula* (CEIP Alfons XIII), *Pitufos i Llapis i paper* (CEIP Ramon i Cajal- ara CEIP Castell Ciuró), *Reculls literaris* (CEIP Ferran Agulló), *Notícies Estel* (CEIP ESTEL), *Revista de Sant Jordi* (CEIP Pont de la Cadena i C. Mare de Déu de Montserrat- ara Virolai), *Margari Xirgu* (MAP), *Ginesta i Adesiara* (IES Lluís de Requesens), *La FP de la Colina* (IES Bernat el Ferrer), *APA, vinga!* (Butlletí de la Coordinadora de Pares i Mares de les Escoles Públiques).

Aquest treball queda obert a noves aportacions ja que alguna de les publicacions esmentades, i ens satisfà poder-ho dir, encara tenen presència a la nostra vila i, també, perquè és probable que en el camí n'haguem deixat alguna per esmentar, tot i l'esforç. Si és així, ho lamentem.

Les publicacions, una eina per a la divulgació

Nom	Publicació	Tot exem. Mínim	Periodicitat	Lleng.	Edita	Redacció	Format (*) Pot variar a l'estar relligat	Pàg
LA VERDAD	1843	3	di-dc-ds	castellà	Pablo Cazes	Av. València	280 x 210	4
EL ECO DEL LLOBREGAT	1896 - 97	16	setmanal	bilingüe	Prop. Agrícoles	C. Major, 94	450 x 325	4/8
EL LLOBREGAT FEDERAL	1897	8	setmanal	castellà	Unió Republicana	C. Hospital, 34	450 x 325	4
EL FILTRO	1901	1	?	castellà	Partit federal	C. Major, 52	300 x 212	4
ENLLÀ	1906-08	40	quinzenal	català	Assoc. Catalanista	C. Major, 46	260 x 180	8
FESTA	1913 - 16	68	quinzenal	català	Simpat. Catalanistes	C. Carril, 1	317 x 222	16
ESCLAT CATALÀ	1914	3	quinzenal	català	Catalanistes locals	C. Carril, 11	260 x 180	8
GUIDAIOLO TRA M.R.	1914	1	?	castellà	Grup esperantista	C. St. Miquel, 14	210 x 130	4
GUIA DE MOLINS DE REY				esperanto				
PENYA 120 H.P.	1919	1	mensual	català	Grup Bar La Lluna	C. Carril, 11	280 x 177	4
AMFORA	1920 - 23	13	mensual	català	Juventut Catòlica	C. St. Miquel, 14	187 x 132	16
FOMENT AGRIC. IND. COM.	1921	1	?	català	Foment Agr. Ind. Com.	C. Carril, 2	280 x 210	4
CAMINS	1929-32	29	mensual	català	Foment Agr. Ind. Com.	Pg. Larroca, 19	450 x 325	4/8
GERMANOR	1929 - 31	30	quinzenal	català	Federació Obrera	Avda. València, 98	272 x 220	4
VIDA SOCIAL	1931	1	?	català	USC	Fed. Obrera	275 x 220	4
ABRANDAMENT	1935	5	mensual	català	Acció Catòlica	Jov. Catòlica	290 x 200	4
ESPARTACUS	1936	5	setmanal	castellà	Com. Defen. CNT-FAI	Dep. Abast	280 x 200	4
ESTUDI	1938	7	mensual	català	Grup Est. Art Dramat.	Pg. Larroca, 19	160 x 120	4
ACCIÓN CATÓLICA	1939-43	40	mensual	castellà	Acción Catòlica	Jov. Catòlica	220 x 160	8
LUCHA	1942 - 43	9	mensual	castellà	Frente de Juventudes	Avda. Barna, 21	298 x 203	4/8

Nom	Publicació	Tot exem. Mínim	Periodicitat	Lleng.	Edita	Redacció	Format (*) Pot variar a l'estar relligat	Pàg
LLOBREGAT	1947-52 1955-76	438	quinzenal setmanal mensual	catellà bilingüe	Delegación Prensa y Propaganda de FET y de las JONS	Avda. Barcelona, 19 C. Verdaguer, 48 C. Major, 58 Pl. Mercat, 2	337 x 235 305 x 210 307 x 205 305 x 215 315 x 210 312 x 215	de 4 a 24
ACCIÓN JUVENIL	1948	1	?	castellà	Frente de Juventudes	Avda. Barcelona, 19	236 x 155	8
DISCÓBOLO	1951	3	setmanal	castellà	Periòdic Llobregat	Avda. Barcelona, 19	240 x 158	4
ASSOCI. PESSEBRISTES	1952 - 60	21	variable	català	Assoc. Pessebrista	Avda. València, 1	222 x 162	4
JOVENTUT CATÓLICA	1953 - 58 1983-84	52	men/bi/tri	castellà	Joventut Catòlica	Jov. Catòlica	223 x 163	4
BOLETÍN CLUB FOTOGRÁFICO	1955-65 1979	16	mensual	castellà bilingüe	Club Fotogràfic	C. E. Granados, 17/ Avda. València, 21	216 x 158	8
FOMENTO CULT. ART.	1956-60	18	variable	castellà	Foment Cultural Art.	Foment Cult.	323 x 221	4
EL BOTE	1957	1	mensual	castellà	Gempel	Avda. Barcelona, 61	240 x 160	16
GRES	1958	1	mensual	castellà	Grupo Escolar Niños	C. Rubió i Ors, 1	248 x 173	4
LLAÇ D'UNIÓ EL LLAÇ	1957-1974 1976-1997	316	mensual bimensual	bilingüe català	Pàrroquia St. Miquel Fòrum XXI	Pl. Església, 1 C. Major, 91 C. Verdaguer, 105	215 x 155 240 x 170 275 x 215 315 x 215 335 x 235	de 8 a 44
ECOS DE SAMARANCH	1958-67	35	trimestral	bilingüe	Samaranch, S.A.	C. Samaranch, s/n	277 x 210	16

Nom	Publicació	Tot exem. Mínim	Periodicitat	Lleng.	Edita	Redacció	Format (*) Pot variar a l'estar relligat	Pàg
GUIA DE ALCANCE	1960 - 62	62	setmanal	castellà	Impremta Comercial	Major, 3	145 x 94	8
L'ESQUELLA	1966-1970 1984	13 1	mensual -----	català	AE J. Vicens Vives	Pl. Església, 1	279 x 212 315 x 215	8/ 14
CONGRÉS CULTURA CAT.	1976 - 77	3	mensual	bilingüe	Secretariat Congrés	?	258 x 179	4
ASSEM. DEMOC. CAT.	1977	1	?	bilingüe	Assem. Democràtica	?	245 X 172	4
C. FORCES POLÍTiques	1.977	1	?	bilingüe	C. Forces Polítiques	?	215 x 157	4
GRUP CINEMA AMATEUR	1976-85	8	variable	català	G. Cinema Amateur	Pg. Pi Margall, 26	275 x 215 213 x 159	11 4
EL BARRIO ASOCIACIÓN DE VECINOS BARRIADA ÁNGEL	1976-77 1984	8	variable	castellà	AV. L'Àngel	C. Ntra. Sra. Lourdes s/n	220 x 160 245 x 172 300 x 210	4 a 16
NUESTRO BOLETÍN 120 SEGUNDOS EL BOLETÍN	1978-79 1984 1984-90	33	variable	castellà bilingüe	AV. El Canal	C. Ferran Agulló, 6	210 x 148 315 x 215 223 x 162 297 x 210	4 a 12
FULL INFORMATIU PARRÒQUIA ST. MIQUEL	1977-97 1994	189 8	mensual	català	Parròquia St. Miquel	Pl. Església, 1	220 x 159 297 X 210	4/2
LA CASA DE LA VILA	1979-82 1986-91 1991-97...	45	variable	bilingüe català català	Ajunt. Molins de Rei Regidoria de Mitjans de Comunicació	Pl. de la Vila C. Enric Granados, 3	300 x 220 324 x 219 297 x 210	4 a 16
L'OPINIÓ INFORMATIU MUNICIPAL MOLINS DE REI	1981-97 1992-95 1986	33 6 2	variable	bilingüe	PSC local	C. A. Guimerà, 4 Pl. Vila, 28	315 x 215 297 x 210 420 x 297	4 a 16

MÉS D'UN SEGLE I MIG DE PREMSA, REVISTES I BUTLLETINS

Francesc Ballester

Nom	Publicació	Tot. exem. Mínim	Periodicitat	Lleng.	Edita	Redacció	Format (*) Pot variar a l'estar redigit	Pàg
DEBAT LA PALESTRA FULL INFORMATIU A 4 VENTS	1982-83 1984 1994 1995-97...	5 +1 2 5	trimestral bimensual variable	català	ERC local	-----	215 x 157 297 x 210	4
EL GRILL DOCUMENTS	1988-95 1991-93	30 3	variable	català	Esquerra Nacionalista de Molins de Rei	C Àngel Guimerà, 5	297 x 210	4/8
CONVERGÈNCIA PARLEM DE CONVERG. PARLEM PARLEM-NE	1983-97...	34	variable	català	CDC local	C. I. Iglesias, 34 Pl. Vila, 26	297 x 210	4 a 8
EL PSUC INFORMA EL PONT FULL INFORMATIU D'INICIATIVA I ESQUERRA PER MOLINS DE REI	1980-84 1987-1991 1991-1993	2 11 3	variable	bilingüe català	PSUC IC local IC i EN Molins de Rei	Pg. Pi i Margall C. Barraquer, 18 C. Enric Granados, 16	294 x 209 297 x 210 183 x 130	4 a 16
KÁBALA	1979-80	5	mensual	castellà	CUPE	Avda. València, 1	215 x 157	12
EL CRIT OFEGAT	1980-81	18	mensual	català	Editàlia	"Can 60"	215 x 159	8
BOT-MOL	1980-82	9	variable	català	Unió de Botiguers	C. Barraquer, 1	297 x 210	8
EL BUTLLETÍ	1981-92 1992-97...	50 13	bimensual trimestral	català	Centre Excursionista Molins de Rei	C. Major, 109	215 x 159 297 x 210	8 24
BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ NOTÍCIES	1982-84 1996-97...	9 / 5	trimestral variable	català	Museu i Associació d'Amics del Museu	C. Pintor Fortuny, 55	297 x 210	8/18 4
EL TOT MOLINS EL TOT	1983-97...	681	setmanal	bilingüe	Publibaix Porta & Navarro	C. Major, 91	210 x 150 237 x 168	12 a 28

Nom	Publicació	Tot. exem. Mínim	Periodicitat	Lleng.	Edita	Redacció	Format (*) Pot variar a l'estar redigit	Pàg
ESCOLA ESPORTIVA MUN.	1983	4	mensual	català	C. Esportiu Municipal	C. St. Antoni M. Claret s/n	297 x 210	14
AGRUPACIÓ FOLKLÒRICA	1977-97...	61	variable	català	Agrupació Folklorica	C. Casanova, 26	215 x 157	8/12
RÀDIO MOLINS DE REI INF.	1984	1	-----	català	Ràdio Molins de Rei	Pl. Mercat, 5	297 x 210	20
VIRGUERIAS	1984-85	18	bimensual	castellà	Club Còmic Molins	Avda. València, 21	305 x 219	8
MOLINS	1984-85	2	variable	català	J. Barba	C. R. Casanova, 45	147 x 210 290 x 210	24 20
ASOCIACIÓN DE JÓVENES CONTRA EL PARO	1984	2	variable	castellà	Asociación Jóvenes contra el paro	Avda. València, 21	315 x 215	16
MOLINS JOVE	1985	1	-----	bilingüe	Grup de Joves	Avda. València, 21	245 x 179	28
MOLINS EM MATA	1986-87	7	bimensual	català	Casal de Joves	Avda. València, 21	310 x 210	42
EL FULL JOVE	1988-90	5	bimensual	català	Casal de Joves	Avda. València, 21	297 x 210	4
PUNT I A CAP	1985-88	12	variable	català	C. Normalització Ling.	Ca N'Ametller	305 x 218	12
EL FULL	1985	1	?	català	Col. lec. per la Pau	C. Major, 91	420 x 297	2
BON DIA	1987	5	mensual	català	Xauxa Produccions	C. Balmes, 6	215 x 157	16
MOTOR MOLINS	1989-90	5	trimestral	català	Grup Motor Molins	?	297 x 210	4
NOU MOLINS NOU MOLINS DE REI	1989-91	118	setmanal	bilingüe	Lucida Publicidad	?	210 x 155	16
ARCADA	1991-93	3	anual	castellà	C. Regional Murcia	C. St. Isidre, 16	210 x 150	8
FET I DIT	1993-97...	8	variable	català	CEPA	C. R. Casanova, 44	297 x 210	4/6
DIA A DIA CREU ROJA	1994-97 ...	3	variable	català	Creu Roja	C. València, 24	297 x 210	4/12
ESPLAI DE BUTXACA	1994	12	setmanal	català	Estudi, imatge, public.	C. T. i Bages, 4	152 x 150	20
ADF	1996	1	-----	català	ADF	-----	432 x 280	4
BUTLLETÍ CLUB NATACIÓ	1996	2	variable	català	Club Natació	C. Esperanto s/n	297 x 210	16

NOTES:

(1) Les úniques referències trobades d'aquesta publicació han estat en el llibre de J. Torrent i R. Tasis *Història de la premsa catalana* (Barcelona 1966). J.A. Carbonell cita aquesta publicació mitjançant aquesta referència bibliogràfica en el seu llibre *Molins de Rei: Vida social i política (1868-1936)*. (Barcelona 1991)

BIBLIOGRAFIA:

(1) Núñez, Rafael. "Un segle i mig de premsa a Molins de Rei" núm. de gener de 1982.
(2) Carbonell Porro, Josep-Anton. *Molins de Rei: Vida social i política (1868-1936)*. Barcelona 1991.

(3) Vivó Mestres, Laura. "Introducció a la premsa de Molins de Rei entre 1843 -1920" núm. 2 de *Materials* 1996. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat.

(4) Herrera, Encarna i Navarro, Manel. *Estudi dels mitjans de comunicació a Molins de Rei (CMB 1985)*.

Altres fonts de consulta:

(1) Arxiu Municipal
(2) Col·lecció local de la Biblioteca de la Fundació La Caixa de Molins de Rei
(3) Arxiu del Museu de Molins de Rei
(4) Col·leccions particulars
(5) Entitats i Associacions locals